

Y-9 KİREÇ

9.1 Kapsam

Bu bölüm, yapı işlerinde kullanılan kireç ile ilgili esasları kapsar.

9.2 Tanım

Doğal Kireç Taşı : Bileşiminde kütlece en az % 90 oranında kalker (kalsiyum karbonat, CaCO₃) bulunan tortul bir kayadır.

Dolamitik Kireç Taşı : Bileşiminde kalsiyum karbonat (CaCO₃) yanında % 10-% 35 oranında magnezyum karbonat (MgCO₃) bulunan tortul bir kayadır.

Sönmemiş Kireç : Doğal kireç taşı ya da dolamitik kireç taşının özel fırınlarda 900 0C -1000 0C derece sıcaklıkta pişirilerek karbondioksitinden (CO₂) ayrıştırılması suretiyle elde edilen CaO veya (CaO+MgO) karışımından ibaret olan sönmemiş kireç veya sönmemiş dolamitik kirecin, su ile karıştırılarak kullanılabilen bağlayıcı bir malzemedir.

Sönmemiş kireç veya dolamitik kirecin öğütülerek belirli bir inceliğe getirilmiş haline "söndürülmemiş toz kireç" veya "söndürülmemiş toz dolamitik kireç" denir.

Sönmüş Kireç : Sönmemiş kirecin (CaO) veya sönmemiş dolamitik kirecin (CaO+MgO) su ile karıştırılarak söndürülmüş kireç Ca(OH)₂ veya söndürülmüş dolamitik kireç [Ca(OH)₂+Mg(OH)₂] hidroksitleri haline gelen bağlayıcı bir malzemedir.

Kireç Hamuru : Söndürülmüş kireçlerin standart hamur kıvamına getirilmiş halidir.

9.3 Uygulama Esasları

9.3.1 Söndürülmemiş kireç, gerekmesi halinde ambalajı rutubetsiz ve hava akımı olmayan kapalı yerlerde depolanacak, söndürülmemiş parça kireçlerin depolanmaları ve taşınmaları sırasında özellikleri bozulmayacak şekilde kuru ve kapalı yerlerde tutulacaktır.

9.3.2 Şantiyeye gelen kireç bekletilmeden, özel olarak hazırlanmış ahşap tekneler içerisinde söndürülecektir.

Söndürme işine başlanırken su, kirecin üzerine değil teknenin kenarına dökülerek kireç tamamen su içinde kalacak şekilde doldurulur. Buhar çıkmaya başladığı zaman yeteri kadar su ilave edilir. Su alması tamamlanmış duruma gelen kireç karıştırılarak koyu süt kıvamına getirilir ve ince tel süzgeçten geçirilerek önceden hazırlanmış kuyuya doldurulur.

Kuyu içinde toplanan kireç bir miktar suyunu çektikten, koyulaştıktan (katılaştıktan) sonra üstü ince bir kum tabakası ile örtülerek güneş, don, vb, etkilerden korunacaktır. Kireç kuyusu yanlarının göçmesini önlemek üzere kuyu gerektiğinde ahşap kaplama ile iksa edilecektir.

9.3.3 Sönmüş kireç yağlı ve beyaz renkte olacak ve içerisinde yabancı maddeler bulunmayacaktır. Sönmüş kirecin her türlü duvar harcı olarak kullanılacağı hallerde en az 1 (bir) hafta, sıva harcında kullanılacağı hallerde ise, en az 3 (üç) hafta dinlendirilmesi şarttır. Bu kuyulardaki sönmüş kireç tüketilinceye ve kuyu kapatılıncaya kadar gerekli güvenlik tedbirleri alınacaktır.

Kuyudaki sönmüş kireç çatlayarak koyu bir hamur kıvamı almadıkça kullanılmayacaktır. Elek altına gelen kısım ile yanları iksa edilmemiş kireç kuyusunun kenarlarına yakın kısımlar ve taban kısmındaki kireç inşaatta kullanılmayacaktır.

9.3.4 Söndürölmüş torbalanmış olarak TS 4022 standardına göre üretilen kireçler ise uygunluğu anlaşıldıktan sonra kullanılabilirler.

9.3.5 Uygunluk Kriteri

Yapı işlerinde kullanılacak kireçlerin uygunluğu, ilgili Türk ve/veya uygulamaya konulmuş Avrupa Birliği standartlarına göre değerlendirilecektir.

9.4 İlgili Standartlar

TS EN 459-1 (Nisan 2005) Kriterleri	Yapı Kireci - Bölüm 1: Tarifler, Özellikler ve Uygunluk
TS 32 EN 459-2 (Nisan 2005)	Yapı Kireci - Bölüm 2: Deney Metotları